

960808-2

Negetropická tendence byla intuitivně tušena vlastně od pradávna, ještě daleko předtím, než mohlo dojít k vynálezu pojmů a pojmovosti ve starém Řecku. Koncept entropické a později koncept negentropické tendence, charakterizující náš vesmír, byl formulován v minulém a tomto století pochopitelně již za užití pojmů a pojmového myšlení. Protože některé nedostatky a vady původně řeckého a později obecně evropského myšlení už byly v novější době řadou větších myslitelů více nebo méně zřetelně rozpoznány, nemůžeme těmto konceptům přiznávat nějakou definitivnost, i když je zase naopak nehodláme a ani nemůžeme jakkoliv relativizovat nebo dokonce zpochybňovat. Lze dokonce říci, že objev entropie a později objev negentropie samy o sobě znamenají jistý závažný průlom do dosavadních myšlenkových („metafyzických“) tradic, protože v nich závažnou úlohu hraje čas. S tím souvisí obnovení širšího a zejména hlubšího chápání toho, čemu říkáme „smysl“: negentropická tendence resp. výsledky negentropických „procesů“ či spíše negentropického usilování (a toto usilování samo) nemohou být pouze konstatovány, pouze popsány, ale mohou a dokonce musí být pochopeny jako něco smysluplného a pochopitelného, tj. smysluplnosti čeho můžeme porozumět. Samo porozumění smyslu je nezrušitelným poutem vázáno na negentropii: porozumět něčemu znamená dosáhnout tím jistého stupně nepravděpodobnosti, neboť neporozumění je pravděpodobnější než porozumění. Pokusy porozumět smyslu skutečností kolem nás a vůbec světa jsou prastaré a odedávna jsou podnikány ve světě „mýtu“, tedy v podobě vypravování, v nichž významnou roli hrají bohové, heroové či zbožnění prapředkové. Když byly vynalezeny pojmy a když se staří řečtí myslitelé začali pouštět do filosofování a velmi brzo také do staveb pozoruhodných filosofických systémů, ukázalo se, že navzdory všem kritikám starých mýtů (nejen lidových a anonymních, ale i homérských a hesiodovských) museli nějak do svých filosofických vizí zapracovat také „to božské“, bohy a velmi brzo od ostatních bohů kvalitativně zcela odlišného nejvyššího nebo vůbec jediného „boha“. Jinak řečeno, filosofie od prvních počátků až do poměrně nedávné doby vždycky nějak počítala s bohy či s bohem, a filosofickou teologií považovala se nedílnou a obvykle nejvyšší filosofickou subdisciplínu.

(Praha, 960808-2.)